

DEN EUROPEISKE DEMOKRATISKE UNION, LONDON 25. JUNI -
INNLEGG AV NORGES STATS MINISTER, HR. KÅRE WILLOCH

Oversettelse

Herr formann,

1. Behovet for koordinerte tiltak

I løpet av de siste månedene synes det å ha blitt mer enn sannsynlig at en internasjonal økonomisk oppgang endelig er begynt. Dette innebærer allikevel ikke at verdensøkonomiens hovedproblemer på noen måte er blitt løst. Arbeidsløsheten er fortsatt svært høy, og økende. Det er tydelig at mer grunnleggende problemer må overvinnnes før vi kan vente å oppnå både høyere økonomisk vekst og lavere arbeidsløshet på et mer varig grunnlag.

Det er et stort ansvar og en stor utfordring for regjeringene å koordinere våre anstrengelser internasjonalt for å forandre denne høyst utilfredsstillende situasjonen uten å risikere at den forbedring vi har oppnådd i form av lavere inflasjon skal gå tapt. Dessuten er det flere faktorer som kan hindre oppgangen dersom de ikke blir møtt på en riktig måte. Blant disse er:

- høye reelle rentesatser i visse ledende land
- lav kapasitetsutnyttelse og synkende investeringsbehov
- dårlige fortjenestemuligheter for mange bedrifter

- strukturelle problemer
- økende proteksjonisme
- misforhold mellom valutakurser
- det globale gjeldsproblem
- usikkerheten privat og i næringslivet om regjeringers evne til å gjenopprette og opprettholde den økonomiske vekst

For meg utgjør de fleste av disse faktorene illustrasjoner på betydningen av de internasjonale økonomiske sammenhenger, av den store gjensidige avhengigheten våre land imellom. Internasjonale sammenhenger, både de reelle og de økonomiske, bidrar sterkt til å begrense landenes muligheter for å avvike i noen vesentlig grad fra det som er normal OECD-adferd. Politiske målsettinger som et enkelt land kan lykkes i å oppnå, kan virke mot sin hensikt dersom de forfølges av flere land samtidig.

Etter vårt syn er konklusjonen som kan trekkes både av tidligere erfaringer og nyere analyser, at vi må praktisere vår politikk både på en mer samordnet og på en mer differensiert måte. For det første, må politikken samordnes i den forstand at regjeringer må ta behørig hensyn til hvilke virkninger deres hjemlige politikk får på andre lands økonomi på grunn av de internasjonale forbindelser. For det andre, må politikken differensieres av hensyn til forholdene og situasjonen i det enkelte land.

Jeg vil gjerne understreke at det her, foruten de økonomiske, også foreligger viktige politiske implikasjoner.

Dette har å gjøre med samholdet i den vestlige verden. Det er svært viktig å komme frem til en eller annen form for politisk samstemmighet om felles økonomiske og sosiale mål for de vestlige industrialiserte samfunn. Samarbeid blant OECD-landene vil være vesentlig, ikke bare fra en økonomisk synsvinkel, men også for den mer generelle politiske utvikling.

2. OECD, Williamsburg og UNCTAD

I den siste måneden har det funnet sted tre viktige internasjonale møter om økonomisk politikk: OECD's ministermøte i mai, det økonomiske toppmøtet i Williamsburg, og de drøftelsene som nu finner sted i UNCTAD VI.

I Paris drøftet OECD-ministrene hvordan den gjensidige avhengighet og forbindelsene mellom våre økonomier kunne utnyttes til å styrke virkningene av de enkelte lands økonomiske politikk. Både under forberedelsene til OECD-møtet og under forhandlingene la Norge sammen med andre mindre vekt på behovet for et program for et samlet og varig oppsving.

Følgelig er det både viktig og oppmuntrende at OECD-landenes ministre oppnådde en generelt formulert enighet om en fremgangsmåte for å opprettholde og utvide det økonomiske oppsvinget som nu kommer. Av de mange viktige elementene, vil jeg understreke deres enighet om å utnytte den synkende inflasjonen, som gjør finansiell eller monetær vekst mulig, til å stimulere til økte arbeidsplasser og høyere sysselsetting. Minsitrene ble

også enige om å arbeide for større stabilitet i valutakursene, lavere rentesatser, færre handelsrestriksjoner, og effektive tiltak for å løse gjeldsproblemer.

Når det gjelder forholdet Nord-Syd, understreker kommunikeet behovet for økt bistand og for høyere og mer stabile eksportinntekter for de fattigere u-land.

Samtidig kunne ingen av de ledende land forplikte seg mer konkret i forhold til disse forslagene. Av den grunn viste ikke kommunikeet fra møtet retningen fremover rent konkret.

Drøftelsene fortsatte i Williamsburg, og det gledet meg å lese i kommunikeet at den gjensidige avhengigheten mellom våre økonomier igjen ble understreket, og at det ble erkjent at vi må handle samlet. De deltagende land forpliktet seg dessuten til å bekjempe proteksjonisme, og uttrykte sin vilje til å treffe samordnete tiltak på valutabørsene når det måtte være ønskelig.

Allikevel savnet jeg i kommunikeet mer konkrete forpliktelser når det gjelder den mer kortsiktige økonomiske politikk, og i dette ligger det en fare for at oppsvinget som vi alle ønsker vil la vente på seg.

Jeg merket med glede og tilfredshet både den alvorlige bekymring og de positive uttalelsene i Williamsburg vedrørende u-landenes alvorlige situasjon og behovet for å øke bistanden, særlig til de minst utviklete land.

I Beograd bør man benytte de siste dagene under UNCTAD VI som en mulighet til i større grad å integrere utviklingslandene i verdensøkonomien. Ettersom Norge har fått i oppdrag å koordinere OECD-landenes synspunkter på UNCTAD VI, vil jeg gjerne understreke at det burde være i alle industrilandenes interesse å vise større fleksibilitet under de avsluttende forhandlingene i Beograd. Fremskritt i Nord-Syd-dialogen, med særlig vekt på handel, råvarer, og finansielle og monetære spørsmål, må betraktes som en forutsetning for at vekst skal kunne opprettholdes både blant utviklingslandene og i den industrialiserte verden.

3. Problemer vedrørende oppfølging og gjennomføring

Det ligger i slike samordnete bestrebelsers natur at om de skal lykkes eller ikke, vil avhenge av hvordan de iverksettes og av den oppfølgingsprosess som vi nu har foran oss. Vi må sikre at ånden og retningslinjene fra disse møtene realiseres i de forskjellige lands nasjonale politikk såvel som av internasjonale organer.

Etter min oppfatning vil de multilaterale internasjonale organisasjonene - GATT, UNCTAD, IMF og OECD - få en stadig mer betydelig rolle når det gjelder å overvåke vår politikk til beste for samtlige samfunn. Det forestående årsmøte i IMF vil gi oss anledning til å fortsette våre drøftelser. Der bør finansministrene peke på hvordan vi kan handle i fellesskap. Om nødvendig bør vi også møtes igjen på ministerplan i OECD før årets slutt for å vedta en samlet internasjonal handlingsplan med sikte på økonomisk oppgang.

Vi bør imidlertid ikke glemme at ansvaret for fremtiden til syvende og sist ligger hos oss selv i våre egne land. Vi har i stor utstrekning åpnet for fri handel, frie inn- og utbetalinger og kapitaloverføringer osv., men har ennå ikke eller ihvertfall ikke i samme grad utviklet internasjonale adferdsnormer som vi kan rette vår økonomiske politikk etter. Vi lever i en tid hvor vi ikke lenger har råd til rent nasjonale politiske betraktninger. Dette betyr at regjeringer nå bør innstille seg på å utforme en politikk som kanskje i noen grad går på tvers av fremherskende synsmåter hjemme og dominerende holdninger på det nasjonale plan. Dette vil bli en prøve på evnen til politisk lederskap.

Men vi er nødt til å forsøke av den enkle grunn at vi ikke kan vinne kampen mot masse-arbeidsledigheten uten bedre internasjonalt samarbeid, og heller ikke, ihvertfall i det lange løp, kan vinne kampen for demokratiet og liberale ideer uten bedre økonomiske resultater.